

PM 2008: RI (Dnr 307-4390/2007)

Rapport avseende utredningen ”Stockholms läns landstings helikopterflygplatser. Organisation, drift och säkerhet”

Remiss från Stockholms läns landsting

Remisstid 1 februari 2008

Borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta följande

Som svar på remissen av rapport avseende utredningen ”Stockholms läns landstings helikopterflygplatser. Organisation, drift och säkerhet” överlämnas och åberopas denna promemoria.

Föredragande borgarrådet Kristina Axén Olin anför följande.

Ärendet

Inom Stockholms läns landsting har en utredning avseende säkerheten vid landstingets helikopterflygplatser genomförts. Utredningen grundar sig på inkomna synpunkter från Luftfartsstyrelsen, flygplatscheferna och den kommunala räddningstjänsten avseende flygsäkerheten vid landstingets helikopterflygplatser. Dessa är belägna vid Norrtälje sjukhus, Danderyds sjukhus, Karolinska universitetssjukhuset i Solna, Karolinska universitetssjukhuset i Huddinge samt Södersjukhuset.

Utredningens uppdrag har varit att genomföra en säkerhetsöversyn, samordna drifthandböckerna, utreda behovet av utbildning samt lämna förslag till en eventuell centralt placerad flygplatschef för landstingets helikopterflygplatser.

Beredning

Ärendet har remitterats till brand- och räddningsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden samt stadsbyggnadsnämnden.

Brand- och räddningsnämnden välkomnar landstingets arbete med att systematisera helikopterverksamhetens säkerhetsarbete. Rapporten redovisar förslag på att förtydliga helikopterverksamhetens organisation. Den föreslagna centrala flygplatskoordinatoren samt det föreslagna förtydligandet av flygplatschefernas roll, ansvar och befogenheter bedöms av nämnden ge goda förutsättningar för att öka säkerheten ytterligare.

Nämnden välkomnar utredningens förslag om att landstinget utarbetar en modell för att utföra en risk- och sårbarhetsanalys för flygverksamheten. Utredningen betonar även att samarbetet med den kommunala räddningstjänsten måste utvecklas, en uppfattning som brand- och räddningsnämnden delar.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden anser att det är klokt att ta med helikopterflygplatserna i den regionala utvecklingsplanen. Det är viktigt för den kommunala plane-

ringen att det finns en välstrukturerad information om flygplatserna. Det förbättrar förutsättningarna för planeringen att ta rätt hänsyn till den störande verksamhet som helikopterflygplatser utgör. För Stockholms del är det två platser som är intressanta, Södersjukhuset och Karolinska sjukhuset. Karolinska ligger visserligen i Solna men mycket nära Norra stationsområdet, där det för närvarande planeras för en omfattande exploatering av bland annat bostadsbebyggelse. Ömsesidig hänsyn måste enligt nämnden tas mellan helikopterflygplatsen och nyplaneringen.

Stadsbyggnadskontoret anser sig inte ha kompetens i eller ansvar för de frågor som utredningen avser. Kontoret avstår av den anledningen från att yttra sig i de sakfrågor som behandlas av utredningen.

Mina synpunkter

Jag instämmer i remissinstansernas synpunkter och har inget övrigt att tillföra utan föreslår att borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta följande

Som svar på remissen av rapporten avseende utredningen "Stockholms läns landstings helikopterflygplatser. Organisation, drift och säkerhet" överlämnas och återopas denna promemoria.

Stockholm den 9 januari 2008

KRISTINA AXÉN OLIN

Bilaga

Rapport avseende utredningen "Stockholms läns landstings helikopterflygplatser. Organisation, drift och säkerhet"

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Det antecknades att borgarrådet *Yvonne Ruwaida* (mp) lämnar ärendet utan eget ställningstagande.

ÄRENDET

Inom Stockholms läns landsting har en utredning avseende säkerheten vid landstingets helikopterflygplatser genomförts. Utredningen grundar sig på inkomna synpunkter från Luftfartsstyrelsen, flygplatscheferna och den kommunala räddningstjänsten avseende flygsäkerheten vid landstingets helikopterflygplatser. Dessa är belägna vid Norrtälje sjukhus, Danderyds sjukhus, Karolinska universitetssjukhuset i Solna, Karolinska universitetssjukhuset i Huddinge samt Södersjukhuset.

Utredningens uppdrag har varit att genomföra en säkerhetsöversyn, samordna drifthandböckerna, utreda behovet av utbildning samt lämna förslag till en eventuell centralt placerad flygplatschef för landstingets helikopterflygplatser.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till brand- och räddningsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden samt stadsbyggnadsnämnden. Stadsbyggnadskontoret har lämnat ett kontorsyttrande.

Brand- och räddningsnämnden

Brand- och räddningsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 17 december 2007 att som svar på remissen överlämna och åberopa förvaltningens tjänsteutlåtande.

Stockholms brandförsvars tjänsteutlåtande daterat den 30 november 2007 har i huvudsak följande lydelse.

Stockholms brandförsvär välkomnar Landstingets arbete med att systematisera sitt säkerhetsarbete vid sin helikopterverksamhet. Den remitterade rapporten redovisar förslag på att förtydliga helikopterverksamhetens organisation. Den föreslagna centrala flygplatskoordinatören, som bl a föreslås delta vid tillsyn, samt att flygplatschefernas roll, ansvar och befogenheter förtydligas bedöms ge goda förutsättningar för öka säkerheten ytterligare. Att flygplatschefsrollen blir mindre sårbar och mer tillgänglig kommer att underlätta samverkan i händelse av en olycka. Att man tagit ett helhetsgrepp om säkerheten visas genom att även gränssnitt med berörda entreprenörer uppmärksammas och att rapporten föreslår att ansvar förtydligas och utbildning genomförs samt att detta dokumenteras.

Brandförsvaret välkomnar utredningens förslag om att Landstinget utarbetar en modell för att utföra en risk- och sårbarhetsanalys för flygverksamheten. Flera frågeställningar som bedöms ingå i denna modell är av sådan art att de begärs in i den riskanalys som Brandförsvaret begär in i enlighet med LSO 2 kap 4 §. I processen att utveckla denna modell står Stockholms brandförsvär till förfogande.

Räddningspersonalens behov av kompetens och uppgifter föreslås diskuteras mellan flygplatsledningarna och den kommunala räddningstjänsten. Denna fråga faller dock inom ramen för tillsyn enligt LSO och kommer från Brandförsvars sida att hanteras i denna process. För att underlätta Landstingets arbete med räddningspersonalens kompetens och uppgifter står brandförsvaret dock till förfogande.

Utredningen betonar att samarbetet med den kommunala räddningstjänsten måste utvecklas. Detta är även Stockholms brandförsvars bestämda uppfattning. Brandförsvaret har tidigare inte prioriterat dessa frågor, men syftet med vårt pågående utvecklingsprojektet, angående farlig verksamhet, kommer att innebära att brandförsvarets samarbete vad gäller risk-

hantering, insatsplanering och övningsverksamhet kommer att utvecklas och prioriteras vad gäller genomförande.

Synpunkter

3.2.1 Lag (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor (Sevesolagen) redovisas i rapporten som att den är tillämplig för flygverksamhet. För att en verksamhet ska omfattas av Sevesolagstiftningen krävs hantering av farliga ämnen i sådan omfattning så att specifika gränsmängder (redovisade i förordningen) överskrids. Flygverksamhet i sig omfattas inte av Sevesolagstiftningen.

SFS-beteckningen för Lag om skydd mot olyckor ska vara 2003:778.

3.3.1 Rapporten bör kompletteras med att den kommunala räddningstjänsten utövar tillsyn över om beredskap med personal och utrustning är tillräcklig i förhållande de olyckor som kan inträffa.

Stycket om att berörd kommunal räddningstjänst utfärdar brandskyddsbestämmelser bör utgå eftersom detta ej är ett uppdrag för kommunal räddningstjänst.

3.6.1 Den första punkten bör förtydligas. Bestämmelserna i BCL avseende beredskap med personal och utrustning är endast dimensionerade för flygplatsverksamheten. Brand eller andra olyckor som inte har med flygverksamheten att göra i övriga delar av verksamheten ska ägare eller nyttjanderättshavare ha en organisation för att upptäcka, larma, rädda och släcka enligt LSO. Om den ansvarige inte kan hantera olyckan, står samhällets räddningstjänst till förfogande med den dimensionering som beskrivs i det kommunala handlingsprogrammet för skydd mot olyckor.

Begreppet räddningstjänstplan utgick i och med att den gamla Räddningstjänstlagen ersattes av LSO.

3.7.3 Begreppen som används i Landstingets räddningsinstruktioner bör ses över så att dessa stämmer överens med Luftfartsstyrelsens nomenklatur. Vad brandförsvaret erfar så har bl a "Fara för haveri" ersatts av "Varningslarm".

Sid 26 Bilaga 1 till Bilaga 1 (Flygplatschef för landstingets helikopterflygplatser). Sista punkten "Svara för riskanalyser..." - Texten är vilseledande och bör förslagsvis formuleras så här:

"Svara för riskanalys enligt LSO 2 kap 4 § och skriftlig redogörelse av brandskyddet enligt LSO 2 kap 3 §."

Länsstyrelsen har inget beslutsmandat om dessa lagrum är tillämpliga eller ej. Däremot är Länsstyrelsen första insats vid en eventuell överklagan. Riksdagen har beslutat att LSO 2 kap 4 § gäller för flygplatser som omfattas av LFL 6:9 utan att Länsstyrelsen beslutar om tillämpning. För övrig farlig verksamhet beslutar däremot Länsstyrelsen om LSO 2:4 är tillämplig.

Sid 26 Bilaga 3 till Bilaga 1 (Flygplatschef för landstingets helikopterflygplatser). Utöver Luftfartsstyrelsen har även kommunala räddningstjänster haft anmärkningar vid tillsyn.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 10 december 2007 att som svar på remissen överlämna och åberopa miljöförvaltningens tjänsteutlåtande.

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 13 november 2007 har i huvudsak följande lydelse.

Utredningen verkar vara väl genomförd. Om de förslag som framförs också genomförs bör landstinget få en tydligare och bättre organisation av hur arbetet vid helikopterbaserna ska ske.

Att ta med helikopterflygplatserna i den regionala utvecklingsplanen är klokt. Det är viktigt för den kommunala planeringen att det finns en välstrukturerad information om flygplatserna. Det förbättrar förutsättningarna för planeringen att ta rätt hänsyn till den störande verksamhet som helikopterflygplatser är. För Stockholms del är det två platser som är intressanta, Södersjukhuset och Karolinska. Karolinska sjukhuset ligger visserligen i Solna men mycket nära Norra stationsområdet. Där pågår för närvarande planering för en kraftig exploatering av bland annat bostadsbebyggelse. Ömsesidig hänsyn måste tas mellan helikopterflygplatsen och nyplaneringen. I utredningen nämns att syftet med att ta in flygplatserna i den regionala utvecklingsplanen är att säkerställa nuvarande och framtida lokaliseringar. Någon ytterligare text om framtida lokaliseringar finns dock inte, om man syftar på den planerade basen i Myttinge.

I genomgången av myndigheter och organisationer nämns att flygplatser med fler än 500 rörelser per år är anmälningspliktiga och att tillsynen enligt miljöbalken utövas av den lokala miljö- och hälsoskyddsnämnden. Det är riktigt men även om antalet flygrörelser är färre är det fråga om en miljöfarlig verksamhet och miljö- och hälsoskyddsnämnden kan utöva tillsyn även om det inte finns någon anmälningsplikt.

Förvaltningen är positiv till den genomgång som görs av respektive flygplatschefers roll och förslag till dennes roll. Man skulle kunna tillägga att flygplatschefen också ska ha kunskap om miljölagstiftningen.

Stadsbyggnadsnämnden

Stadsbyggnadskontorets kontorsyttrande daterat den 28 november 2007 har i huvudsak följande lydelse.

En rad förslag rörande ansvarsförhållanden inom landstinget, arbete med risk- och sårbarhetsanalyser, utbildning och samarbetsformer med bl a berörda räddningstjänster m m redovisas i utredningen.

Stadsbyggnadskontoret anser sig inte ha kompetens i eller ansvar för de frågor som utredningen avser. Kontoret avstår därmed från att yttra sig i de sakfrågor som behandlas av utredningen.